

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 453/2021-4

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ] proti rozsudku Okresného súdu Rožňava č. k. 3 T 108/2019 z 18. novembra 2019 takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 27. júla 2021 namieta porušenie svojho práva na „*spravodlivý súdny proces*“ rozsudkom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnutý rozsudok spolu s uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „*krajský súd*“) č. k. 4 To 143/2019 z 22. januára 2020 (ďalej len „*uznesenie krajského súdu*“) zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Rožňava (ďalej len „*okresný súd*“) na ďalšie konanie, resp. žiada, aby ústavný súd sám vo veci rozhodol. Zároveň žiada, aby mu ústavný súd ustanovil advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom o podanej ústavnej sťažnosti.

2. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ skutkový stav veci neopísal. Z napadnutého rozsudku okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu, ktoré však sťažovateľ k ústavnej sťažnosti nepriložil a ústavný súd si ich sám dohľadal, vyplýva, že sťažovateľ bol napadnutým rozsudkom okresného súdu uznaný vinným zo spáchania zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 a 2 písm. c) Trestného zákona a uznesením krajského súdu bolo odvolanie sťažovateľa, prokurátora a poškodeného podľa § 319 Trestného poriadku zamietnuté.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že napadnutý rozsudok okresného súdu je nezákonný z dôvodu, že bol v rozpore s § 349 ods. 1 Trestného poriadku vydaný samosudcom, hoci v predmetnej veci sťažovateľa bol na rozhodovanie príslušný senát. Sťažovateľ poukazuje na znenie § 349 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého „*Samosudca vykonáva konanie o prečinoch a zločinoch, na ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje osem rokov.*“. Keďže za trestný čin, z ktorého bol sťažovateľ obžalovaný, zákon ukladá trest s hornou hranicou trestnej sadzby 12 rokov, sťažovateľ je presvedčený, že v jeho veci mal konať senát.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K podmienkam konania:

4. Ústavný súd pripomína, že uplatnenie jeho právomocí je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania [čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), § 39 ods. 3 a 4, § 43 a § 123 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)]. V tejto súvislosti už ústavný súd opakovane uviedol, že všeobecné náležitosti návrhu musí spĺňať každý návrh, a to tak náležitosti týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu.

5. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti ústavný súd konštatuje, že návrh sťažovateľa na začatie konania v predloženej podobe nespĺňa náležitosti, ktoré pre uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde. Predovšetkým, sťažovateľ sa podaným návrhom nedomáha vyslovenia porušenia niektorého základného práva alebo slobody či ľudského práva a základnej slobody konkrétnym porušovateľom práv (požiadavka plynúca z čl. 127 ústavy a § 123 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľ síce v rámci obsahu ústavnej sťažnosti podotýka, že bolo porušené jeho právo na spravodlivý súdny proces, no toto nepretavil do petitu ústavnej sťažnosti. Inak povedané, sťažovateľ vôbec nevymedzil porušenie akých práv, vo vzťahu k akému rozhodnutiu, ktorého orgánu verejnej moci má ústavný súd vysloviť. Preto je nutné vyhodnotiť, že v návrhu absentuje kvalifikovaný petit, resp. návrh, akého rozhodnutia sa sťažovateľ domáha, ktorý by slúžil ako východisko pre vymedzenie predmetu konania pred ústavným súdom (požiadavka plynúca z § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde). V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha (petit). To znamená, že ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čo sťažovateľ žiada v petite ústavnej sťažnosti, a iba vo vzťahu k subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Taktiež nie sú splnené ani ďalšie podmienky ustanovené zákonom o ústavnom súde, a to preukázanie splnenia podmienky vyčerpania všetkých opravných prostriedkov, ktoré sťažovateľovi právne predpisy na ochranu jeho práv priznávajú a ktorých nevyčerpanie má za následok neprípustnosť ústavnej sťažnosti (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Rovnako k ústavnej sťažnosti nebola priložená kópia právoplatného rozhodnutia, ktorým malo dôjsť

k porušeniu základných práv a slobôd (požiadavka plynúca z § 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľ nepreukázal ani splnenie obligatórnej podmienky stanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde, podľa ktorej ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu.

6. V danom prípade ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na odstránenie uvedených nedostatkov, keďže by to bolo neúčelné a nevhodné z dôvodu, že aj v prípade, ak by sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť, ktorá by spĺňala všetky zákonom ustanovené náležitosti, a zároveň by bol v konaní pred ústavným súdom zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, neprinieslo by to pre sťažovateľa vecne iný výsledok.

7. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasledujúcimi ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

8. Právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

9. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje. Materiálna subsidiarita znamená to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu del'by moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti.

10. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

11. Vyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje na účinnú ochranu základných práv a slobôd a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, je jednou z podmienok prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda aj podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom [§ 55 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde].

12. V zmysle už popísaných východísk možno hodnotiť, že právny poriadok Slovenskej republiky poskytuje sťažovateľovi účinný právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd, ktorý sťažovateľ aj využil (t. j. podal proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie). Z odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu však vyplýva, že sťažovateľ v ňom neuplatnil námietku nezákonného zloženia súdu, ktorý v jeho trestnej veci na prvom stupni rozhodoval, ktorú uplatnil v tejto ústavnej sťažnosti. Vychádzajúc z uvedeného, je potrebné konštatovať, že sťažovateľ síce podal odvolanie, avšak ho nevyužil účinne, keďže nevyužil možnosť posúdiť zákonnosť postupu prvostupňového súdu a jeho rozhodnutia, a tým poskytnúť sťažovateľovi ochranu jeho základným právam v prípade zistenia, že došlo k ich porušeniu zo strany krajského súdu v rámci odvolacieho konania.

13. Reflektujúc skutočnosť, že sťažovateľ nevyčerpal účinne právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

III.2. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

14. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne.

15. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti, ústavná sťažnosť má náležitosti ustanovené zákonom, nie je podaná zjavne neoprávnenou osobou, nie je neprípustná, oneskorená ani zjavne neopodstatnená.

16. Z výsledku posúdenia ústavnej sťažnosti ústavným súdom je zrejmé, že v danom prípade vzhľadom na neprípustnosť ústavnej sťažnosti ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

17. Keďže nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel (bod 1 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. októbra 2021

Peter Molnár
predseda senátu